

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก

The development the honor video for remembrance at Tak Town
Chalermprakiet Museum, Province Tak

วันชนะ จูบรรจง^{1*}, วีรเกียรติ จันทร¹, นมิดา ซื่อสัตย์สกุลชัย² และอภิชัย ซื่อสัตย์สกุลชัย²
Wanchana Choobanjong^{1*}, Veerakiat Janthree¹, Namida Suesatsakulchai²
and Apichai Suesatsakulchai²

¹ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

¹ Department of Information Technology, Faculty of Science and Agricultural Technology,
Rajamangala University of Technology Lanna, Tak.

² สาขาวิชาระบบสารสนเทศทางธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

² Department of Business Information System, Faculty of Business Administration and Liberal Arts,
Rajamangala University of Technology Lanna, Tak.

*Corresponding author, E-mail: wanchanaj@rmutl.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร การศึกษาเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสื่อวีดิทัศน์ รูปแบบความต้องการการแสดงผลวีดิทัศน์ จัดแบ่งหมวดหมู่และสร้างลำดับขั้นตอนการดำเนินเรื่อง จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและหมวดหมู่จากผู้เชี่ยวชาญ แล้วดำเนินการสร้างสื่อวีดิทัศน์และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ การนำเสนอของสื่อวีดิทัศน์แบ่งได้เป็น 2 โหมด ได้แก่ โหมดชมวีดิทัศน์และโหมดคลังภาพ ซึ่งผู้รับชมสามารถเลือกสื่อวีดิทัศน์ได้ด้วยตนเอง สื่อวีดิทัศน์ที่สมบูรณ์ติดตั้งเพื่อจัดแสดงภายในห้องภูมิพล พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก การประเมินผลการรับชมสื่อวีดิทัศน์แบ่งได้ 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการนำเสนอเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์และด้านการแสดงภาพ ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.29, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.606) ซึ่งผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจด้านการนำเสนอเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.31, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.566) และด้านการแสดงภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.26, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.655) ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน

คำสำคัญ: สื่อวีดิทัศน์, พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ, จังหวัดตาก

Abstract

This research aimed to develop the honored video for remembrance of His Majesty King Bhumibol Adulyadej The Great. The document information and clip video were collected and classified. The content was verified by the experts. The storyboard and honor video that were created, were verified by experts. The video consisted of video mode and image mode. The guess could choose video media by themselves. The completed honor video was presented in Bhumibol room at Tak Honor Museum. The evaluation consisted of the video display mode and the image display mode. The result shown that the viewer is satisfied on the highest level. The video display section and the image display section are satisfied on the highest level as well.

Keyword: Media, Honor Museum, TAK province

บทนำ

พิพิธภัณฑ์ เป็นสถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565) ภายในพิพิธภัณฑ์มีการจัดนิทรรศการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงข้อมูลสารสนเทศ เนื้อหา รวมถึงผลงานต่าง ๆ ด้วยวัตถุ สิ่งของ อุปกรณ์ หรือกิจกรรมที่มีความหลากหลาย แต่ละเรื่องราวที่น่าสนใจมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมในการดู การฟัง หรือการจับต้องสิ่งของได้ รวมถึงการนำเสนอในรูปแบบของสื่อดิจิทัลสมัยใหม่เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเหล่านั้นได้มากขึ้น (ทักษิณา สุขพทธิ, 2560)

สื่อวิทัศน์ จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดนิทรรศการ สื่อวิทัศน์เป็นสื่อดิจิทัลสมัยใหม่ใช้ถ่ายทอดเรื่องราวรูปแบบของภาพและเสียง ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้รวดเร็ว (ทักษิณา สุขพทธิ, 2560) การผลิตสื่อวิทัศน์จึงได้รับความนิยมนำไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้และเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามศาสตร์พระราชาชองศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชา อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นสื่อวิทัศน์เพื่อเผยแพร่สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามศาสตร์พระราชา (อภิสร่า กฤตวาณิชย์, 2564) วิทัศน์ประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร เป็นวิทัศน์ที่น่าสนใจเรื่องราวความเป็นมาการแพทย์แผนไทยของเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร (บุรณี อติศรพันธุ์กุล, ประภาภรณ์ แสงสุวรรณ, รุ่งทิวา เสาร์สิงห์ และคณะ, 2562) สื่อวิทัศน์ในการเฝ้าติดตามจิตใจของชาวมุสลิมจากสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (อาศิรา ราชเวียง, 2561) สื่อวิทัศน์เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม "รำโทน-นกพิทิต" เพื่อสืบสานและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมให้กับกลุ่มเยาวชน จังหวัดนครศรีธรรมราช (เมธาวี แก้วสนิท และกรกฎ จำเนียร, 2559)

เนื่องในโอกาสที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตากและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตากได้ร่วมกันจัดพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ณ พระเมรุมาศจำลองของจังหวัดตาก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ในฐานะเลขานุการฝ่ายจัดทำจดหมายเหตุ เฉพาะ เรื่อง : งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จึงได้ดำเนินการประมวลเหตุการณ์สำคัญ นับแต่การประสูติ การสวรรคต จนกระทั่งงานพิธีสำคัญที่จังหวัดจัดขึ้น พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อจังหวัดตากที่พระราชทานอย่างหาที่สุดมิได้นั้น ถึงเป็นส่วนสำคัญที่ประชาชนในจังหวัดตาก และประชาชนชาวไทยต้องสืบสานรักษาต่อยอดตลอดไป

พิพิธภัณฑสถานเมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก เป็นอาคารที่ได้รับการปรับปรุงจากจวนผู้ว่าราชการจังหวัดตากหลังเก่า เนื่องจากอาคารดังกล่าวเคยเป็น "เรือนประทับ" ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จเมืองตาก ปีพุทธศักราช 2501 (พิพิธภัณฑสถานเมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก, 2565) ภายในพิพิธภัณฑสถานนอกจากจัดแบ่งห้องเพื่อจัดแสดงวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่แสดงถึงวัฒนธรรมของจังหวัดตากแล้ว ยังได้จัดห้อง "ภูมิพล" เป็นห้องที่จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อครั้งเสด็จมาประทับ ณ อาคารดังกล่าว รวมถึงการจัดแสดงเรื่องราวและเหตุการณ์เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จเยือนจังหวัดตาก พิพิธภัณฑสถานเมืองเฉลิมพระเกียรติจึงมีความต้องการนำเสนอ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจซึ่งมีข้อมูลจำนวนมาก รวมถึงพระราชกรณียกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเผยแพร่พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้กับพสกนิกรในจังหวัดตาก ในรูปแบบ "พิพิธภัณฑสถานมีชีวิต"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิทัศน์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

พิพิธภัณฑสถาน (Museum) จัดเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติ และเป็นแหล่งรวบรวมและเก็บรักษาวัตถุที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาเรียนรู้หรือสืบค้นความเป็นมาของเรื่องราว ประเพณี วัฒนธรรม บุคคลหรือเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ การดำเนินงานด้านการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ งานการอนุรักษ์สารสนเทศทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม งานรวบรวมและจัดทำทะเบียนวัตถุ

งานซ่อมแซมและรักษาความปลอดภัยแก่วัตถุ รวมถึงการเผยแพร่ความรู้และการให้บริการสารสนเทศผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ จึงเป็นหน้าที่หลักของพิพิธภัณฑ์ (บุหลัน กุลวิจิตร, 2562)

การจัดนิทรรศการ เป็นการจัดแสดงข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันด้วยสิ่งของ วัตถุ หรือกิจกรรมที่ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วม เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความสนใจในการดู การฟัง การจับต้อง และนำไปสู่การได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องราวในสิ่งเหล่านั้นมากขึ้น (ทักษิณา สุขพัทธ์, 2560) การจัดนิทรรศการในยุคเดิม มักใช้สื่อนิทรรศการที่นำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้ชมโดยตรง ผู้ชมไม่สามารถโต้ตอบหรือสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ อีกทั้งข้อมูลที่นำเสนอมักเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ สื่อที่ใช้ในการจัดนิทรรศการในยุคเดิม เช่น วัตถุ หุ่นจำลอง สื่อเสียง จัดได้ว่าการจัดนิทรรศการในยุคเดิมเป็นการสื่อสารแบบทิศทางเดียว ในขณะที่การจัดนิทรรศการในยุคดิจิทัล นิยมใช้สื่อนิทรรศการที่นำเสนอทั้งแบบทิศทางเดียวและสองทิศทาง มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ร่วมกับการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ สามารถสร้างการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม ผู้ชมสามารถเลือกหรือสืบค้นข้อมูลในหลายมิติได้ตามความต้องการ ข้อมูลสารสนเทศที่นำเสนอสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ สื่อที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมจะใช้อุปกรณ์ร่วมกับโปรแกรมที่ทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น การใช้เมาส์ (Mouse) ก้านควบคุม (Joystick) หรือการใช้จอสัมผัส (Touch screen) ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอสามารถใช้สื่อดิจิทัล เช่น สื่อวีดิทัศน์ ที่เป็นการแสดงภาพเคลื่อนไหวหรือภาพนิ่งประกอบเสียงเพลงหรือเสียงบรรยาย (บุหลัน กุลวิจิตร, 2562)

สื่อดิจิทัล เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือภาพวิดีโอ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในงานด้านต่าง ๆ สื่อดิจิทัลสามารถแบ่งได้หลายประเภท สื่อวิดีโอ (Video) จัดเป็นสื่อดิจิทัลประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ถูกบันทึกจากอุปกรณ์ เช่น กล้องวิดีโอ เป็นต้น นอกจากนี้สื่อวิดีโอสามารถสร้างได้โดยการประกอบขึ้นจากทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวหรือแอนิเมชันรวมกัน จึงจัดได้ว่าสื่อวิดีโอเป็นสื่อดิจิทัลที่มีความสมบูรณ์มากกว่าสื่อดิจิทัลประเภทอื่น (ชุดิสนันต์ เกิดวิบูลย์เวช, 2560) โดยพื้นฐานกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเตรียมการผลิต เป็นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและวางแผนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ 2) ขั้นตอนการผลิต เป็นขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ตามที่กำหนดในแผนงานการผลิตสื่อ รวมถึงการแก้ไขข้อผิดพลาดหากเกิดข้อบกพร่อง และ 3) ขั้นตอนหลังการผลิต เป็นขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของการผลิตสื่อวีดิทัศน์โดยรวม รวมถึงการประเมินผลความถูกต้องของเนื้อหาและความสมบูรณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ (เมธาวี แก้วสนิท และกรกฎ จำเนียร, 2559)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต และการประเมินผลสื่อ

1. ขั้นตอนก่อนการผลิต เป็นขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ จากนั้นดำเนินการกำหนดการดำเนินเรื่องและวางแผนการผลิตสื่อ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1) รวบรวมข้อมูลความต้องการและรูปแบบการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่ได้รับหน้าที่รวบรวมพระราชกรณียกิจ และงานพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระเมรุมาศจำลองของจังหวัดตาก จำนวน 3 คน คือ เจ้าหน้าที่กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดตาก จำนวน 2 คน

1.2) รวบรวมข้อมูลพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และข้อมูลพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดตาก

1.3) ดำเนินการจัดหมวดหมู่และจัดลำดับการแสดงผลของแต่ละหมวดหมู่ จากนั้นสร้างลำดับการดำเนินเรื่องและบทบรรยายที่ใช้ในสื่อ

1.4) ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการจัดลำดับของข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ รวมถึงตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดลำดับการดำเนินเรื่องและบทบรรยายที่ใช้ในสื่อ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก

1.5) ดำเนินการปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและสรุปผลการจัดแบ่งหมวดหมู่ การจัดลำดับการดำเนินเรื่องและบทบรรยายที่ใช้ในสื่อ จากนั้นกำหนดแผนการดำเนินงานการสร้างสื่อวีดิทัศน์ รวมถึงการเดินทางไปยังสถานที่จริงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้เคยทรงพระราชดำเนินในจังหวัดตาก เพื่อบันทึกภาพถ่ายเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการผลิต เป็นขั้นตอนการจัดระเบียบข้อมูลและไฟล์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามลำดับการดำเนินเรื่อง จากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างไฟล์วีดิทัศน์ และตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของไฟล์วีดิทัศน์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนการสร้างสื่อวีดิทัศน์ มีดังนี้

2.1) ตรวจสอบส่วนประกอบของไฟล์ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว และปรับแต่งคุณภาพ ขนาด คุณสมบัติของไฟล์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้ในการนำเสนอในสื่อวีดิทัศน์ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม

2.2) จัดเรียงลำดับไฟล์ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ตามลำดับการดำเนินเรื่อง รวมถึงการแสดงผลข้อความบรรยายในสื่อวีดิทัศน์ และสร้างไฟล์วีดิทัศน์

3. ขั้นตอนการประเมินผลสื่อวีดิทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.1) การประเมินความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอจากผู้เชี่ยวชาญ

3.2) การประเมินความพึงพอใจการนำเสนอเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์จากผู้รับชมสื่อ

ผลการวิจัย

ผลลัพธ์จากการสัมภาษณ์ความต้องการและรูปแบบการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติ พบว่า การนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ควรนำเสนอในรูปแบบทั้งภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง โดยให้ผู้รับชมสามารถเลือกรูปแบบการรับชมได้ด้วยตนเอง

รูปที่ 1 พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก

รูปที่ 2 สื่อวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติฯ

การนำเสนอข้อมูลของสื่อวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติ แบ่งได้เป็น 2 โหมด ได้แก่ โหมดชมวีดิทัศน์ และโหมดคลังภาพ

โหมดชมวีดิทัศน์ เป็นการแสดงภาพเคลื่อนไหว ซึ่งแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 หมวด ประกอบด้วย 1) หมวดพระราชประวัติ มีเวลาการแสดงผลวีดิทัศน์ 3.41 นาที 2) หมวดพระราชกรณียกิจในประเทศและต่างประเทศ มีเวลาการแสดงผลวีดิทัศน์ 10.41 นาที 3) หมวดพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานให้จังหวัดตาก มีเวลาการแสดงผลวีดิทัศน์ 8.37 นาที และ 4) หมวดกิจกรรมแสดงความอาลัยของจังหวัดตาก มีเวลาการแสดงผลวีดิทัศน์ 12.20 นาที

รูปที่ 3 โหมดชมวีดิทัศน์

รูปที่ 4 โหมดชมวีดิทัศน์ ส่วน "พระมหากษัตริย์องค์ที่พระราชทานให้จังหวัดตาก" และ "กิจกรรมแสดงความอาลัยของจังหวัดตาก"

โหมดคลังภาพ เป็นโหมดสำหรับแสดงภาพถ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ซึ่งผู้เข้าชมสามารถเลื่อนลำดับการแสดงผลได้

รูปที่ 5 โหมดคลังภาพ

ภายหลังการพัฒนาและตรวจสอบการแสดงผลสื่อวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำสื่อวีดิทัศน์ไปติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่แสดงผลด้วยจอสัมผัสและจัดแสดงภายในห้องภูมิพล พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก และประเมินผลการรับชมสื่อวีดิทัศน์

ผลการประเมินพบว่า ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีจำนวน 144 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 51 คน และ เพศหญิงจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.42 และ 64.58 ตามลำดับ ผู้รับชมสื่อส่วนมากมีอายุ 21-30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับผู้รับชมสื่ออายุ 31-40 ปี ที่มีจำนวน 48 คน รองลงมาผู้รับชมสื่อมีอายุ 41-50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับผู้รับชมสื่อที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี ที่มีจำนวน 24 คน

รูปที่ 6 ผู้เยี่ยมชมในห้องภูมิพล

ผู้รับชมสื่อมีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาผู้รับชมสื่อมีอาชีพข้าราชการหรือพนักงานของรัฐจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้รับชมสื่อเป็นนักเรียน นักศึกษามีจำนวน 30 คน พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 12 คน และอาชีพตำรวจหรือทหารจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.84 8.33 และ 8.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการรับชมสื่อวีดิทัศน์

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผล การประเมิน
ด้านการแสดงเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์	4.31	0.566	มากที่สุด
1. ความเหมาะสมของระยะเวลาแสดงสื่อวีดิทัศน์	4.17	0.626	มาก
2. ความเหมาะสมของการบรรยายเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์	4.38	0.486	มากที่สุด
3. เสียงบรรยายตรงตามภาพที่น่าเสนอ	4.38	0.567	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.33	0.555	มากที่สุด
ด้านการแสดงภาพ	4.26	0.655	มากที่สุด
1. ความคมชัดของการแสดงภาพ	4.13	0.668	มาก
2. ความต่อเนื่องของการแสดงภาพ	4.25	0.597	มากที่สุด
3. ขนาดของภาพที่แสดงมีความเหมาะสม	4.40	0.672	มากที่สุด
รวม	4.29	0.606	มากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจการรับชมสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.606 ซึ่งการประเมินความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการแสดงเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์และด้านการแสดงภาพ

ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการแสดงเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผู้รับชมสื่อมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.566 ซึ่งผู้รับชมสื่อมีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของการบรรยายเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์ และด้านเสียงบรรยายตรงตามภาพที่น่าเสนอในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เท่ากันทั้งสองด้าน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.486 และ 0.567 รองลงมาผู้รับชมสื่อมีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.33, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.555) และด้านความเหมาะสมของระยะเวลาแสดงสื่อวีดิทัศน์ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.17, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.626) ตามลำดับ

ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการแสดงภาพ พบว่า ผู้รับชมสื่อมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.26 และ 0.655 โดยผู้รับชมสื่อมีความพึงพอใจด้านความเหมาะสมขนาดของภาพที่แสดงในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.672) ด้านความต่อเนื่องของการแสดงภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.25, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.597) และด้านความคมชัดของการแสดงภาพในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.13, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.668) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนก่อนการผลิตและขั้นตอนการผลิต ซึ่งทั้ง 2 ขั้นตอนดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ สื่อวีดิทัศน์สามารถแบ่งการแสดงผลได้เป็น 2 โหมด ประกอบด้วย โหมดชมวีดิทัศน์และโหมดคลังภาพ ผู้รับชมสามารถเลือกรับชมได้ด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่มีจอแสดงผลแบบสัมผัส ซึ่งติดตั้งภายในห้องภูมิพล พิพิธภัณฑ์เมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก ผลการประเมินการรับชมสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึง ผู้รับชมสื่อมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีต่อจังหวัดตากและพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ผู้รับชมยังตระหนักถึงพระราชกรณียกิจและผู้รับชมสื่อยังระลึกถึงพระราชประวัติรวมถึงพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งแสดงเยือนจังหวัดตาก สอดคล้องกับวัชรภรณ์ ดิษฐ์ปาน (2560) ที่ได้วิเคราะห์การตอบรับการเปิดพระเกียรติและการแสดงความอาลัย ซึ่งได้แสดงถึงพระอัจฉริยภาพและพระจริยวัตรที่งดงามของในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทย และการตอบดังกล่าวซึ่งเป็นสื่อรูปแบบหนึ่งยังได้แสดงบทบาทด้านการเปิดพระเกียรติและแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

ผลการประเมินด้านการแสดงเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ บุณย์ อติศรพันธ์กุล ประภาภรณ์ แสงสุวรรณ รุ่งทิวา เสาร์สิงห์ และคณะ (2562) การบรรยายเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์สามารถสร้างบรรยายภาศการรับชมสื่อได้ เสียงการบรรยายที่ตรงตามภาพที่กำลังนำเสนอรวมถึงน้ำเสียงของผู้บรรยายจะช่วยสร้างอารมณ์ร่วมจาก ผู้รับชมสื่อได้ อีกทั้งเสียงดนตรีที่ประกอบการนำเสนอในสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสม นอกจากช่วยสร้างอารมณ์ร่วมจาก ผู้รับชมสื่อแล้ว ยังช่วยสร้างความต่อเนื่องในการรับชมสื่อวีดิทัศน์ได้ดี นอกจากนี้ การใช้ดนตรีประกอบและการใช้เสียงบรรยายเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสม ยังมีผลต่อระยะเวลาการรับชมสื่อวีดิทัศน์ แม้ว่า การแสดงสื่อวีดิทัศน์จะมีระยะเวลาเฉลี่ย 8.60 นาที เนื่องจากข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอมีจำนวนมาก แต่ด้วยการบรรยายและการใช้เสียงประกอบในสื่อสามารถดึงดูดให้รับชมสื่อได้อย่างครบถ้วน

ผลการประเมินด้านการแสดงภาพ พบว่า ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของอภิสร่า กฤตาวาณิช (2564) และการศึกษาของอาศิรา ราชเวียง (2561) ความน่าสนใจและความต่อเนื่องของการนำเสนอภาพ ช่วยส่งเสริมให้การนำเสนอในสื่อวีดิทัศน์ดูเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มเติมรายละเอียด ความชัดเจนของเนื้อหา และความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่นำเสนอมากขึ้น ความคมชัดของภาพรวมถึงความชัดเจนของเสียงที่ใช้ในสื่อวีดิทัศน์ช่วยส่งเสริมนำเสนอเรื่องราวให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสื่อวีดิทัศน์ได้รับการติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จัดแสดงในห้องภูมิพล ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการแสดงผลทั้งภาพและเสียง ผู้รับชมสื่อวีดิทัศน์สามารถรับชมสื่อได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีสิ่งรบกวนจากสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด จึงส่งผลให้ผู้รับชมสามารถรับชมสื่อวีดิทัศน์และรับรู้เรื่องราวที่สื่อต้องการนำเสนอได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินันต์ เกิดวิบูลย์เวช. (2560). *สื่อดิจิทัลใหม่..สื่อแห่งอนาคต (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทักษิณา สุขพัทธี. (2560) *รูปแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะนิทรรศการ*. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์. 12(2). 130-143.
- บุรณี อติศรพันธุ์กุล, ประภาภรณ์ แสงสุวรรณ, รุ่งทิพา เสาร์สิงห์ และคณะ. (2562). *การผลิตวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ เรื่อง พิพิธภัณฑการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร*. วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา. 9(17). 20-26.
- บุหลัน กุลวิจิตร. (2562) *การจัดนิทรรศการในยุคดิจิทัลของพิพิธภัณฑ*. วารสารอักษรศาสตร์. 41(2). 303-317.
- พิพิธภัณฑเมืองเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตาก, Museum Thailand. <https://www.museum-thailand.com/th/museum/Tak-Town-Chalermprakiet-museum-Tak-province>. สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2565.
- เมธาวี แก้วสนิท และกรกฎ จำเนียร. (2559). *การออกแบบสื่อวีดิทัศน์เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม "รำโดน-นกพิทิด" ถ่ายทอดแก่กลุ่มเยาวชน*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. 12(2). 57-80.
- ราชบัณฑิตยสถาน, [Online] Available: <https://dictionary.orst.go.th/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565.
- อภิสร กฤตาวาณิช. (2564). *การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามศาสตร์พระราชของศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราช อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ*. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์. 25(2). 140-152.
- วัชรภรณ์ ดิษฐ์ปาน. (2560). *ขยหัวเราะ-มหาสนุก ฉบับในหลวงรัชกาลที่ 9: การบูรณาการเทิดพระเกียรติและการแสดงความอาลัย*. วารสารวรรณวิทัศน์. 17. 84-131.
- อาศิรา ราชเวียง. (2561). *คุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ในการเฝ้าติดตามจิตใจของชาวมุสลิมจากสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้*. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 13(1). 219-227.